

Sygnatura akt IX GC 623/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Marczewski

Protokolant: p.o. stażysty Jolanta Wenzel

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2016 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedziba we W.

przeciwko Miasto P.

- o zapłatę

1. Powództwo oddala.
2. Zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Jarosław Marczewski

UZASADNIENIE

Pozwem z 3 kwietnia 2014 r. powód - (...) sp. z o.o. z **siedzibą w O.** wniósł do Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. o zasądzenie od pozwanego **Miasta P.** kwoty 76.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 28 stycznia 2010 do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że 18 maja 2009 r. zawarł z pozwanym umowę o zarządzanie, na podstawie której pozwany zlecił mu do wykonania zarządzanie komunalnym zasobem lokalowym Miasta P., a powód to zlecenie przyjął.

W dniu 31 grudnia 2009 r. powód wystawił pozwanemu fakturę VAT o numerze (...) na kwotę 150.887,99 zł, tytułem wynagrodzenia należnego powodowi z tytułu realizacji umowy.

Powód podniósł, że pismem z 27 stycznia 2010 r. pozwany wymierzył mu karę umowną za domniemane uchybienia, w liczbie 152, jako rzekomo stwierdzone przypadki nieewidencjonowania kosztów na budynkach, w kwocie 76.000 zł. Jednocześnie pozwany złożył oświadczenie, które zdaniem pozwanego stanowić miało potrącenie kwoty 76000 zł z wynagrodzenia należnego powodowi z faktury VAT o numerze (...).

Strona powodowa podniosła, że naliczenie kar umownych było bezzasadne, a oświadczenie o potrąceniu bezskuteczne. Powód domagał się również z ostrożności procesowej miarkowania kary umownej w kwocie 76000 zł z uwagi na wykonanie przez powoda zobowiązania w znacznej części, brak szkody pozwanego oraz rażące wygórowanie kary umownej.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany podniósł zarzut braku legitymacji biernej, albowiem na podstawie uchwały Rady Miasta P. z 21 maja 2013 r., z dniem 30 września 2013 r. zlikwidowano samorządowy zakład budżetowy pod nazwą Zarząd (...) Zasobów Lokalowych w celu jego przekształcenia w jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, gdzie jedynym udziałowcem jest Miasto P.. Zgodnie zatem z ustawą o gospodarce komunalnej nastąpiła sukcesja generalna wszelkich praw i obowiązków związanych z działalnością zakładu budżetowego. Skoro powołana w pozwie umowa została zawarta właśnie przez zakład budżetowy (...), to zarówno prawa, jak i obowiązki z niej wynikające z dniem 1 października 2013 r. przeszły na utworzoną spółkę Zarząd (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P..

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 maja 2006 r. powód z pozwanym zawarł umowę o zarządzanie nr (...)3420-50/06 – dalej jako umowa. Na mocy tej umowy powód przyjął do wykonania zarządzenie zasobem komunalnym pozwanego. Przez zarządzenie zasobem komunalnym na mocy tej umowy uważało się podejmowanie i dokonywanie czynności mających na celu zapewnienie właściwej gospodarki ekonomiczno – finansowej nieruchomości, zapewnienie bezpieczeństwa użytkownika, właściwej eksploatacji nieruchomości i obsługi technicznej, jak również czynności zmierzające do utrzymania nieruchomości w stanie niepogorszonym, zgodnie z ich przeznaczeniem, w zakresie uprawnień i obowiązków wynikających z przepisów o gospodarce nieruchomościami, odrębnych przepisów, w tym przepisów prawa miejscowego, z uwzględnieniem obowiązku uzyskania odrębnych pełnomocnictw do dokonywania czynności przekraczających zwykły zarząd powierzonym zasobem komunalnym.

Powyższa umowa została zawarta, po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, na okres 36 miesięcy, począwszy od dnia 18 maja 2006r. do dnia 17 maja 2009r. Maksymalne wynagrodzenie umowne zarządcy – powoda zostało ustalone na kwotę 21.916.898,30 zł (§7 ust. 1 umowy).

W § 15 ust. 2 pkt 12 w/w umowy strony uzgodniły, że pozwany zapłaci karę umowną za każdorazowe stwierdzenie niewykonania lub nienależytego wykonania zadań z zakresu windykacji w wysokości 0,01 % łącznego wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 7 ust. 1 umowy, za każdy dzień zwłoki.

Kary umowne mogą być potrącone z należnościami powoda, a w przypadku braku możliwości potrącenia wystawione zostaną noty obciążeniowe z 7 – dniowym terminem płatności (§ 15 ust. 4 umowy).

Umowę w imieniu zamawiającego podpisał W. F., ówczesny Dyrektor Zarządu (...) Zasobów Lokalowych.

okoliczność bezsporna, a nadto dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda będącego r. pr. kserokopia umowy o zarządzanie nr (...)3420-50/06 z dnia 18 maja 2006 r. (k.33-45); zeznania świadka M. W. (k. 427).

W załączniku Nr 3 do umowy określono wykaz czynności zarządzenia. W zakresie aktualizacji elektronicznej bazy danych GRANIT wskazano, że powód ma obowiązek w terminie 180 dni utworzyć elektroniczną bazę danych.

okoliczność bezsporna, a nadto dowód - poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda będącego r. pr. kserokopia: Załącznik Nr 3 do umowy – Wykaz czynności zarządzania (k.45 i n.), zeznania świadka R. S. (k. 429)

W dniu 6 grudnia 2007 r. strony zawarły umowę w przedmiocie przeniesienia bazy danych stworzonych przez powoda na serwer pozwanego. W tym samym dniu podpisano aneks do umowy z 18 maja 2006 r., którym zmieniono m.in. §19 ust. 1 pkt 3, w ten sposób, że: „zamawiający uprawniony jest do rozwiązania niniejszej umowy ze skutkiem natychmiastowym w następujących sytuacjach: nieprowadzenia (przez co rozumie się wyłącznie zaniechanie wprowadzenia, modyfikacji lub usuwania danych) elektronicznej bazy danych o zarządzanym zasobie, pomimo pisemnego wezwania do należytego wykonywania tych czynności i bezskutecznego upływu 7-dniowego terminu na ich wykonanie”.

Zgodnie z umową powód miał obowiązek aktualizowania informacji zawartych w tej bazie danych.

Dowód – kserokopia: umowy z 6.12.2007 (k. 345 i n.), aneksu do umowy nr (...).3420-50/06 (K. 347 i n.), zeznania świadka R. S. (k. 429), zeznania A. G. (k. 460), zeznania świadka E. P. (k. 462).

W dniu 18 maja 2009 r. powód z pozwanym zawarł umowę o zarządzanie nr (...).3420-74/09 – dalej jako umowa. Na mocy tej umowy powód przyjął do wykonania zarządzenie zasobem komunalnym pozwanego. Przez zarządzenia zasobem komunalnym na mocy tej umowy uważa się podejmowanie i dokonywanie czynności mających na celu zapewnienie właściwej gospodarki ekonomiczno – finansowej nieruchomości, zapewnienie bezpieczeństwa użytkowania, właściwej eksploatacji nieruchomości i obsługi technicznej, jak również czynności zmierzające do utrzymania nieruchomości w stanie niepogorszonym, zgodnie z ich przeznaczeniem, w zakresie uprawnień i obowiązków wynikających z przepisów o gospodarce nieruchomościami, odrębnych przepisów, w tym przepisów prawa miejscowego, z uwzględnieniem obowiązku uzyskania odrębnych pełnomocnictw do dokonywania czynności przekraczających zwykły zarząd powierzonym zasobem komunalnym. Maksymalne wynagrodzenie umowne zarządcy – powoda zostało ustalone na kwotę 5.335.308,50 zł, a maksymalne miesięczne wynagrodzenie umowne nie może przekroczyć kwoty 717.321,42 zł brutto.

Zgodnie z umową powód miał zapłacić pozwanemu karę umowną za nieaktualizowanie elektronicznej bazy danych, błąd wprowadzenia lub wprowadzanie nieprawidłowych danych w wysokości 500 zł za każdy stwierdzony przypadek.

W myśl § 15 ust. 4 umowy kary umowne mogły być potrącone z należnościami powoda, a w przypadku braku możliwości potrącenia wystawione miały zostać noty obciążeniowe z 7 – dniowym terminem płatności.

Umowę w imieniu zamawiającego podpisał J. P., ówczesny Dyrektor Zarządu (...) Zasobów Lokalowych.

Okoliczność bezsporna, a nadto dowód - poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda będącego r. pr. kserokopia umowy o zarządzanie nr (...).3420-50/06 z dnia 18 maja 2006r. (k. 89 i n.).

Po przeniesieniu bazy danych na serwery pozwanego w roku 2007-2008 pojawiły się problemy z jej funkcjonowaniem. Program Granit był bardzo awaryjny – często się zawieszał, zniknęły z niego informacje. Pierwszy problem polegał na tym, że zniknęły dane wprowadzone z ostatnich 2 miesięcy. Powód musiał to wszystko odtworzyć. Potem pojawił się problem z płynnym przesyłaniem danych do bazy, gdyż występowały przerwy technologiczne. Trwały od kilku godzin do kilku dni. Nie zdarzało się to często, ale było uciążliwe dla pozwanego. Zdarzały się problemy z aktualizacją danych w systemie. Przyczyny tego były różne – od kwestii nienależytego wykonywania obowiązków pracowniczych przez pracowników powoda, poprzez brak informacji, wyliczeń, dostępu do bazy danych, a także reklamacji.

W 2009 r. kłopoty z funkcjonowaniem bazy danych Granit nadal się zdarzały. Problemy dotyczyły też funkcjonalności bazy – prawidłowości naliczania odsetek. Był też problem z księgowaniem rozliczeń mediów.

Pod koniec obowiązywania umowy pozwany zabrał powodowi dostęp do systemu.

Dowód - zeznania świadka M. W. (k. 428), zeznania świadka R. S. (k. 429), zeznania świadka E. R. (k. 447), zeznania A. G. (k. 460), zeznania M. B. (k. 463-464), zeznania świadka J. M. (k. 494-495), zeznania świadka R. K. (k. 497-498).

Pozwany dokonał analizy dotyczącej aktualizowania przez powoda stanu kont lokali i znalazł przypadki, gdzie powód nie wprowadzał na bieżąco aktualnych informacji do bazy danych. Opóźnienia te wynosiły od trzech do kilku miesięcy. Z tej przyczyny pozwany naliczył powodowi karę umowną.

Dowód – zeznania świadka M. G. (k. 448-449).

W dniu 31 grudnia 2009 r. powód wystawił pozwanemu fakturę VAT o numerze (...) na kwotę 150.887,99 zł, tytułem wynagrodzenia należnego powodowi za realizację umowy. Powód wskazał jako nabywcę Zarząd (...) Zasobów Lokalowych.

okoliczność bezsporna, a nadto dowód - poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda będącego r. pr. kserokopia faktury VAT Nr (...) z 31.12.2009 r. (k. 148)

Pismem z dnia 27 stycznia 2010 r. pozwany, wobec stwierdzonych nieprawidłowości polegających na nie wprowadzeniu lub długotrwałym nieaktualizowaniu przez powoda danych w elektronicznej bazie danych (...), na podstawie § 15 ust. 2 pkt 23 umowy (...) 3420-74/09 z dnia 18 maja 2009 r. wymierzył powodowi karę umowną w kwocie 76.000 zł. Pozwany wskazał, że podstawą wymierzenia kary jest uchybienia dotyczące 152 stwierdzonych przypadków niewiedencjonowania kosztów na budynkach, co uniemożliwia prawidłowe rozliczenie poszczególnych najemców.

okoliczność bezsporna, a nadto dowód - poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda będącego r. pr. kserokopia pisma pozwanego z dnia 27 stycznia 2010 (k. 150), zeznania A. G. (k. 460).

W dniu 21 maja 2013 r. Rada Miasta P. podjęła Uchwałę Nr (...) w sprawie przekształcenia samorządowego zakładu budżetowego pod nazwą Zarząd (...) Zasobów Lokalowych poprzez likwidację w celu przekształcenia w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, której jedynym udziałowcem będzie Miasto P.. Przekształcenie nastąpiło z dniem 1 października 2013r., pracownicy dotychczasowego Zarządu (...) Zasobów Lokalowych stali się na podstawie art. 23¹ k.p. pracownikami spółki, przejęła ona składniki mienia po likwidowanym Zakładzie oraz powierzono spółce ten sam zakres zadań, jaki powierzono wcześniej Zarządowi. Zgodnie z Statutem Zakładu (...) w P., stanowiącego załącznik do zarządzenia nr (...) Prezydenta Miasta P. z dnia 9 października 2003 r. przedmiotem działalności Zakładu było gospodarowanie gminnymi nieruchomościami, przekazanymi na stan majątkowy Zakładu, polegające na: ewidencjonowaniu i sprawowaniu nadzoru nad prawidłowością eksploatacji i utrzymywaniem należytego stanu technicznego nieruchomości, budynków, budowli i lokali oraz związanej z nimi infrastruktury, reprezentowaniu Miasta P. we współwłasnościach i wspólnotach mieszkaniowych, wynajmowaniu lokali i wydzierżawianiu nieruchomości, w których znajdują się budynki, budowle i lokale.

Bezsporne, a nadto dowód – kserokopie: uchwała Rady Miasta P. z dnia 21 maja 2013r.; informacji odpowiadającej odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców KRS (...), zarządzenie nr (...) Prezydenta Miasta P. z dnia 9 października 2003 r. wraz z załącznikiem w postaci Statutu Zakładu (...) (k. 326 – 342).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił, na podstawie dokumentów dołączonych przez strony do akt sprawy oraz zeznań świadków. Dokumenty te miały charakter dokumentów prywatnych i stosownie do treści 245 k.p.c. stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia zawarte w tych dokumentach. Dokumenty powyższe nie były kwestionowane przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu.

Sąd nie znalazł podstaw do zakwestionowania zeznań świadków – pracowników powoda: M. G., M. B., E. P., J. M. i R. K., gdyż były spontaniczne, rzeczowe i w części korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym. Zeznania te okazały się przydatne dla poczynienia ustaleń w niniejszej sprawie w znacznym zakresie – potwierdziły tezy powoda wynikające z odpowiedzi na pozew.

Również zeznania świadków – pracowników powoda: M. W., R. S., E. R., A. G. zasługiwały na uwzględnienie, albowiem w sposób logiczny, wyczerpujący i spójny z pozostałym materiałem dowodowym sprawy świadkowie Ci potwierdzili okoliczności poboczne dla jej rozstrzygnięcia. Świadkowie wskazali zgodnie, że mogły następować awarie bazy danych Granit oraz zdarzały się wstrzymywanie aktualizacji danych w tym systemie.

Sąd oddalił wniosek strony powodowej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny informatyki na rozprawie 10 lutego 2016 r., albowiem wniosek ten był nieprzydatny dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), a okoliczność sporna biernej legitymacji pozwanego została dostatecznie wyjaśniona (art. 217 § 3 k.p.c.).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Istota niniejszego sporu sprowadzała się do oceny, czy w chwili wytoczenia powództwa, wskazany w pozwie podmiot jako pozwany - Miasto P., był nadal stroną stosunków zobowiązaniowych, wynikających z umów o zarządzanie zasobem lokalowym Miasta P.. Dopiero pozytywna odpowiedź na to pytanie uzasadniała dalsze badanie stanu faktycznego, a więc ocenę, czy zasadne było naliczenie kar umownych przez pozwanego oraz czy skuteczne było oświadczenie o ich potrąceniu, jak również ewentualna kwestia miarkowania wysokości kar.

Pozwany podniósł zarzut braku swojej legitymacji procesowej biernej, wskazując, że Miasto P. nie jest już podmiotem zarządzającym swoim zasobem lokalowym. Przed rozstrzygnięciem merytorycznych przesłanek żądania powoda należało zatem ustalić czy przysługuje mu legitymacja czynna w niniejszym procesie. Przez legitymację procesową zwykło się określać uprawnienie przysługujące określonej osobie do poszukiwania ochrony prawnej w konkretnej sprawie. Rozróżniana jest legitymacja procesowa czynna i bierna. Legitymacja czynna dotyczy strony powodowej i oznacza uprawnienie do wszczęcia i prowadzenia postępowania. Legitymacja bierna dotyczy strony pozwanej i uzasadnia występowanie w procesie w charakterze pozwanego. W doktrynie odróżnia się prawo do uzyskania ochrony prawnej (legitymację materialną) od prawa do żądania udzielenia tej ochrony, tj. np. wszczęcia procesu (legitymację procesową). Najczęściej legitymacja materialna i legitymacja procesowa zespalają się ze sobą, gdyż z reguły każdy podmiot prawa podmiotowego może domagać się we własnym imieniu i na swoją rzecz ochrony swego prawa przed właściwym organem. Brak legitymacji procesowej wypływającej z legitymacji materialnej oznacza brak uprawnienia do skutecznego żądania udzielenia ochrony prawnej i skutkuje oddaleniem powództwa (zob. Jodłowski J, Resich Z, Lapiere J i Misiuk-Jodłowska T, Postępowanie cywilne, wyd. LexisNexis, Warszawa 2002).

Umowy, na których powód oparł swe roszczenia zostały zawarte z Miastem P., działającym za pośrednictwem zakładu budżetowego pod nazwą Zarząd (...) Zasobów Lokalowych. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U 1997/9/43 ze zmianami - powołana dalej jako: u.g.k.) organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego mogą powoływać, likwidować lub przekształcać komunalne zakłady budżetowe. Na podstawie uchwały nr (...) Rady Miasta P. z dnia 21 maja 2013 r. z dniem 30 września 2013 r. zlikwidowano samorządowy zakład budżetowy działający pod nazwą Zarząd (...) Zasobów Lokalowych (dalej jako: (...)) w celu jego przekształcenia w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, której jedynym współnikiem jest Miasto P..

Z kolei zgodnie z przepisem z art. 23 ust. 3 u.g.k. spółka powstała w wyniku przekształcenia wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki związane z działalnością samorządowego zakładu budżetowego. Przepis ten normuje przypadek sukcesji generalnej, jaka ma zachodzić w odniesieniu do praw i obowiązków – bez względu na tytuł - związanych z działalnością zakładu. Natomiast zgodnie z § 1 punkt 2 uchwały nr (...) Rady Miasta P. z dnia 21 maja 2013 r. spółka wstąpi we wszystkie prawa i obowiązki związane z działalnością Zakładu.

Jak wynika z powyższego, na podstawie przepisu art. 23 ust. 3 u.g.k., (...) sp. z o.o. wstąpiła z mocy prawa we wszystkie zobowiązania, jakie przysługiwały (...) zakładowi budżetowemu, występującemu w imieniu Miasta P., w tym także we wszelkie zobowiązania wynikające z umów zawartych z powodem.

Umowa z 18 maja 2009 r. zawarte zostały w ramach działalności zakładu budżetowego - (...). W szczególności zaś:

- (...) przeprowadzał postępowanie przetargowe i dokonywał wyboru najkorzystniejszej oferty,
- umowy zawierane były z Miastem P. - Zarządem (...) Zasobów Lokalowych, z siedzibą w P. ul. (...) i podpisywane w imieniu Zamawiającego przez ówczesnych Dyrektorów (...) na podstawie pełnomocnictw udzielonych przez Prezydenta Miasta P.,
- w § 7 ust. 5 obu umów wskazano, że „wynagrodzenie będzie płatne na podstawie prawidłowo wystawionych i doręczonych Zamawiającemu faktur VAT”

- sporną fakturę powód wystawił na (...) jak wynika z faktury przedłożonej przez powoda do pozwu, ich nabywcą był: Zarząd (...) Zasobów Lokalowych, ul (...), (...)-(...) P. NIP: 778-13-69-375 - jest to numer identyfikacji podatkowej (...),

- powód nie kwestionował, że (...), częściowo opłacił sporną fakturę (tj. ponad kwotę 76.000 zł, którą potrącił),

- wszystkie pisma związane z wykonywaniem obu umów kierowane były przez powoda

do (...) i przez (...) do powoda.

Przywołać w tym kontekście można pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy na gruncie prawa pracy, ale w ocenie Sądu świadczą o sukcesji uniwersalnej, także na gruncie zobowiązań. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością powstała w wyniku przekształcenia samorządowego zakładu budżetowego wstępuje - na podstawie art. 23 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz.U. z 1997 r. Nr 9, poz. 43 ze zm.) - we wszystkie prawa i obowiązki związane z działalnością tego zakładu, w tym w prawa i obowiązki wynikające z indywidualnego i zbiorowego prawa pracy (por. wyrok SN i 19.10.2010 r., OSNP 2012/1-2/9, II PK 91/10).

Zwrócić uwagę również trzeba na słuszny pogląd wyrażony przez Sąd w wyroku z 27 listopada 2015 r. w sprawie X Ga 605/15 (k. 560-561), z którego jasno wynika, że (...) jako Zakład (...) nie posiadał osobowości prawnej w czasie zawierania umów z powodem, odrębnej od pozwanego Miasta P.. Faktyczną i prawną stroną tych umów był pozwany, ale zobowiązania z niej należały do zakresu działalności (...). Podzielić zatem trzeba pogląd odmawiający pozwanemu legitymacji biernej w sprawach roszczeń wynikających z wykonywania m. in. umowy z 18 maja 2009 r. (...) Sp. z o.o. w P. powstała w wyniku przekształcenia z Zakładu (...) jednostki samorządu terytorialnego, wstępując tym samym we wszystkie prawa i obowiązki związane z działalnością tego zakładu, to pozwany nie jest biernie legitymowany za zobowiązania z ww. umowy.

Nie ma przy tym znaczenia brak informacji o przekształceniu w rejestrze przedsiębiorców KRS. Powód nie kwestionował dowodów świadczących o przekształceniu przedłożonych do akt sprawy za odpowiedzią na pozew, a Sąd przyjął, że są wiarygodne. Wynika z nich, że w drodze czynności decyzyjnych organu jednostki samorządu terytorialnego postanowiono o przekształceniu formy prawnej zakładu budżetowego w spółkę kapitałową. Sąd podziela przy tym twierdzenia zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 27 listopada 2015 r. w sprawie X Ga 605/15, że wpisy w rejestrze przedsiębiorców KRS dotyczące sposobu powstania spółki nie mają charakteru konstytutywnego i nie stanowią o wystąpieniu skutku prawnego.

Zgodnie zaś z art. 17 ust. 1 Ustawy z 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym istnieje domniemanie, że dane wpisane do rejestru KRS są prawdziwe. Niemniej, pozwany przedkładając kserokopie dokumentów: uchwały Rady Miasta P. z dnia 21 maja 2013r., zarządzenia nr (...) Prezydenta Miasta P. z dnia 9 października 2003 r. wraz z załącznikiem w postaci Statutu Zakładu (...), obalił to domniemanie.

Z tej przyczyny pozwanemu nie przysługuje legitymacja procesowa, co skutkowało oddaleniem powództwa całości.

Nawet gdyby przyjąć legitymację bierną pozwanej, to wskazać trzeba, że powództwo podlegałoby również oddaleniu. Analiza przeprowadzonego postępowania przez Sąd prowadzi niechybnie do wniosków o niewykazaniu roszczenia przez powoda oraz zaistnieniu podstaw do naliczenia kary umownej przez pozwanego.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawała zasadność wystawienia przez powoda faktury VAT o numerze (...) na kwotę 150.887,99 zł. Pozwany nie kwestionował roszczeń z niej wynikających, ani co do zasady, ani co do wysokości. Bezspornym było również dokonanie przez pozwanego częściowej zapłaty zobowiązań wynikających z tej faktury. Istota sporu sprowadzała się w zasadzie do zaistnienia podstaw do naliczenia przez pozwanego powodowi kary umownej.

Zgodnie z §15 ust. 2 pkt 23 umowy stron z 18 maja 2009 r. pozwany miał możliwość nałożenia kary umownej za nieaktualizowanie bazy danych. Umowa ta bezspornie było elementem kontynuacji dotychczasowej współpracy stron.

W myśl art. 483 § 1 i 2 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Dłużnik nie może bez zgody wierzyciela zwolnić się z zobowiązania przez zapłatę kary umownej. Z kolei stosownie do treści art. 484 § 1 i 2 k.c. w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły. Jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana.

Ogólnie rzecz biorąc, po analizie przeprowadzonego w sprawie materiału dowodowego, uznać należałoby, że powód dopuszczał się opóźnień, przestojów w aktualizacjach, za który był odpowiedzialny. Świadczą o tym zeznania praktycznie wszystkich przesłuchanych w sprawie świadków. Wszyscy świadkowie potwierdzili te fakty i żaden z nich jednoznacznie nie zaprzeczył, że one występowały. Zwrócić uwagę należy, że również świadkowie ze strony powodowej potwierdzili występowanie okoliczności nie aktualizowania baz danych. Nie ma przy tym znaczenia przyczyna tego braku dla naliczenia kary umownej.

Sąd nie podziela zastrzeżeń powoda co do tego, że w chwili dokonywania potrącenia kara umowa naliczona przez pozwanego nie była jeszcze wymagalna.

Potrącenie następuje przez jednostronną czynność prawną jednego z wzajemnych wierzycieli. Skutkiem tej czynności jest wygaśnięcie wierzytelności obu stron do wysokości wierzytelności niższej (art. 498 § 2 k.c.), z chwilą kiedy potrącenie stało się możliwe (art. 499 zd. II k.c. w zw. z art. 498 § 1 k.c.). Oświadczenie o potrąceniu może być składane poza postępowaniem toczącym się z powództwa wierzyciela wzajemnego i podlega ogólnym przepisom, co do sposobu i chwili złożenia (art. 60 i 61 k.c.), a jeżeli zostanie złożone skutecznie, ze względu na skutek umarzający, tworzy nową treść stosunku prawnego między stronami wykraczającą, ze względu na konsekwencje mocy wstecznej, nawet poza treść zobowiązania z chwili złożenia oświadczenia. Jeżeli zatem dojdzie do procesu o roszczenie wierzyciela wzajemnego, obrona pozwanego przeciwko skierowanemu przez powoda w stosunku do niego żądaniu może polegać na podniesieniu zarzutu nieistnienia roszczenia powoda ze względu na umorzenie wierzytelności przed wszczęciem procesu. Złożenie oświadczenia o potrąceniu poza procesem, w razie spełnienia przesłanek materialnoprawnych, prowadzi przeto do wygaśnięcia wierzytelności i może wpłynąć na treść rozstrzygnięcia o zasadności powództwa.

Sąd w tej materii podziela zapatrywania pozwanego zawarte w odpowiedzi na pozew. Podkreślić przy tym należy, że to zgodna wola stron objęła również zapis umowny dotyczący sposobu zapłaty kary umownej. W myśl § 15 ust. 4 umowy kary umowne mogą być potrącone z należnościami powoda, a w przypadku braku możliwości potrącenia wystawione zostaną noty obciążeniowe z 7 – dniowym terminem płatności. Strony nie nałożyły na pozwanego dodatkowego szczególnego obowiązku zawiadamiania powoda o naliczaniu kary umownej z określeniem dodatkowego terminu, po upływie którego roszczenie o zapłatę kary umownej staje się wymagalne. Przyjąć zatem należy, że już w momencie naliczenia przez pozwanego kary umownej i wystawienia stosownej noty możliwe było dokonanie potrącenia, a zatem że już wówczas roszczenie to stało się wymagalne. W innym wypadku zapis umowny o potrąceniu w obecnym brzmieniu byłby zbyteczny, a potrącenia mogłyby być dokonywane na podstawie przepisów ogólnych. Skoro zatem strony określiły taki sposób potrącenia, to tym samym ustaliły termin wymagalności kary umownej na moment jej ustalenia, wymierzenia, co jest prawnie dopuszczalne.

Reasumując powyższe rozważania Sąd uznał, że zachowanie powoda wypełniło dyspozycję postanowienia umownego i mogło być podstawą do naliczania kary umownej przez pozwanego. Sąd stoi na stanowisku, że wysokość kary umownej nie była rażąco wygórowana; kara umowna stanowiła jedynie niewielki ułamek maksymalnego wynagrodzenia umownego. Poza tym powód nie wykonał w całości i prawidłowo swojego zobowiązania. Nie istniały więc przesłanki do jej miarkowania.

W związku z tym, że powód przegrał spór w całości winien zwrócić pozwanemu poniesione przez niego koszty procesu, na które składają się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3600 zł wynikające z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...), to jest w granicach stawki minimalnej i opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

SSO Jarosław Marczewski